

TELEGRAFUL ROMÂN.

ăpare Marția, Joia și Sâmbata

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refușă — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndu cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, 25 August, 1893.

Trăim în era Kulturegylet-urilor magiare; în toate părțile fericitei Ungarii s'au înființat societăți de cultură, cari vreau să răspândescă cultura între cetățenii nemagiari ai patriei noastre, se înțelege cultura magiară, căci după cum înțeleg acele societăți, în Ungaria nici culturi nu e ertat să fie de altfel, decât magiară. Astfel acele societăți țin adunări, întemeiază scoli și grădini fröbeliane, fac biblioteci populare, dau premii pentru răspândirea limbii magiare — voiam să ăicem a culturi în general, precum ar trebui să fie. Ba una din ele a mers așa de parte în nobilul ei avânt, încât s'a pus a lua băiași slovaci de pe la casele lor și a-i duce pe puste Ungariei, la vatra civilizațiunei, recte ca să se magiarizeze.

Acăsta este societatea culturală din Ungaria nordică, care are misiunea de a „civilisa” pe slovaci, precum sora ei mai tineră, Kulturegylet ardelén, vrea să ne fericescă pe noi. Precum cetim în foile magiare ea își va ține în anul acesta adunarea generală în 12 Septembre, în Turoș-Sânt-Mărtin. Va fi cu ocaziunea acăsta mare tămbălău acolo. Foile ne spun, că din raportul general anual se vede, că societatea progresază mereu, are 5300 de membrii, oficialii ei lucră toți gratuit, că la adunare se vor face propuneri patriotice etc. Cu un cuvânt că trăba merge de minune înainte.

Dar cu toate aceste vine un corespondent în diarul guvernamental „Magyar Ujság” dela 31. August c și se vaieră, că kulturegyletul acesta nu face cât ar trebui să facă. Eă un semn caracteristic, ce de un timp încôce începe a se manifesta în publicitate și a se accentua în diaristica magiară și întruniri. E vorba de aceea, că înainte de asta cu 2—3 decenii se scria prin foile magiare, că nemagiarii trebuie câștigați pentru magiarism pe cale socială, numai pe cale socială; atunci s'au plămădit și înființat kulturegyleturile și era un entu-

siasm prin foi și kulturegyleturile simțiau în sine atăta putere, încât credeau, că în câteva decenii noi toți, nemagiarii, vom purta cisme cu pinteni și kalpag. Ei, timpul a trecut și rezultatele sunt puține, mai nimica. Magiarii încep a se convinge, că pe cale socială nu prea pot „răspândi folosirea limbii magiare”, nu ne pot conțopi în elementul lor și acesta e semnul caracteristic. Astfel ne spune bună-ôra Polonyi la Hajdu-Szoboszló, că recunoscerea limbii magiare trebuie asigurată nu pe cale socială, ci legislativă și prin instituțiuni. Pentru ce nu pe cale socială, cum se scria până acum? Pentru că nu va să mērgă.

Așa vine corespondentul amintit în „M. Ujság” și se vaieră, că nu va să mērgă.

„Reuniunea acăsta, între celelalte multe aparițiuni, încă servește ca dovadă, că noi suntem un popor cu pipă mare, dar cu tăbac puțin” ăice el. „Reuniunea, înscriind pe stindardul său o misiune uriașă, că adevă cu ceri în privința culturală (sic!) Ungaria nordică, își începe acțiunea și rezultatul este, că ea susține câteva grădini de copii și pe câteva le ajută; apoi mai aședă câți va copii la familii magiare de pe Alföld (și acestia pentru cultură? Red.) — și scim, că prin acăsta ce resens a desteptat în cercurile naționale slovace. În considerarea misiunii sale ea ar trebui să dispue cel puțin de 10 milioane fl. de 10 ani, de când există etc

Cam așa stă trăba cu reuniunea acăsta; așa va ajunge acuș la convingere și a noastră, EMKE din Cluș, că multe isprăvi nu pôte face între români și va striga și ea, cu Polonyi, că pe cale legislativă trebuie „răspândită” limba magiară.

Dar să nu fim nedrepti sau prea aspri. Reuniunea culturală din Ungaria nordică își împlinesce cu scumpătatea misiunea, căci între altele eă ce două propuneri culturale sunt insinuate pentru adunarea generală: Secțiunea din Șemniț propune să se facă o adresă la dietă, pentru de a

preface instrucțiune poporală în de stat, ăr președintele sedriei orfanale din Nograd va propune mijlôce pentru înfrânarea presei naționalităților.

Astea se potrivesc de minune pentru o reuniune culturală. Cum ăice latinul? Parturiuntur montes...

Vară viforôsă. „Bud. Hirl.” sub titlul acăsta serie un articol în nrul său din 3. Sept. c. în care cetim între altele următoarele:

„Dacă făcând comput, nu ne amăgim nici într'o privință, trebuie să mărturisim, că noi magiarii acum suntem certați: 1. cu militia, 2. cu românii 3. cu slovaci. Trebuie mai departe să mărturisim, că față de lucrurile aceste, pentru cari ne-am pus în poziție de luptă, politicii nostri decizători se interesează așa de puțin, încât din toate puterile nuisesc, că noi magiarii, cari suntem amestecați în atâtea certe, să ne mai certăm: 1. cu preoții, 2. cu casa magnaților, 3. catolicii și protestanții între olaltă, căci spre scopul acesta sunt proiectele bisericesci.”

Nu avem nimic de adaos la acest comput adevărat, numai facem atenți pe magiari, că omul certăreț nu e prea iubit de ômeni și adeseori o pate.

De-ale diaristiceii magiare.

Despre Schoppenhauer, celebrul filosof pesimist a Germaniei, optimistii mai ales vorbesc și scriu ici colea aproape ca și despre un nebun. Dar să fie cineva ori cât de optimist, nu va putea nega curatul adevăr, ce caracterizează unele dintre aforismele lui.

Vorbind despre presa țerii sale, Schoppenhauer ăicea: „diariștii sunt vinđători de otravă autorizată.”

Noi nu voim să aplicăm acăsta la nimene, dar cine a urmărit de câțiva ani încôce și mai ales în timpul din urmă celea ce scriu foile magiare și isprăvile ce acelea au putut să facă, trebuie să recunoscă, că o parte a presei magiare are o procedere mai mult rea, decât bună.

Agitațiunea, ce de ani dearëndul produce între magiari presa lor pro-

vocătore, ura ce au sămēnat-o și alimentat-o față de tot ce nu e magiar, tractarea parțială și unilaterală a celor mai ponderose cestuni, vandalisme și sălbătăciile comise la Turda, Oradea-mare și în alte locuri cari sunt tot consecuențe ale direcțiunii greșite, pe care a apucat și orbesce încă merge înainte presa „patriotică” — vedesc în deajuns celea ăise mai sus.

Răscôla formală până și asupra celor mai „patrioți” români, la care i-a împins presa magiară pe caverii de nôpte din Oradea încă n'a fost deajuns spre a lumina pre diariștii magiari orbiți de cel mai înfocat șovinism, ca să vadă direcțiunea greșită pe care au apucat și să-i întorcă pe cărări mai sănătose, mai raționale. Nu. Ci din contră, se țin mândri de isprăvile, ce au putut produce, continuă cu mai mare putere opera începută: și ca arsenalul de mijlôce să și l mărescă, scot la lumina nouă și nouă foi politice de cel mai extrem grad șovinist.

Un astfel de diar nou apare în B-Pesta dela 20 August încôce sub titlul „Honvéd,” fôie politică cotidiană, pusă în serviciul celor mai extremi kossuthisti. Titlul deja, ômenii cari colaborează la ea și partidul pe care l servește, ne incredințază de ajuns, că ce felu de fôie va fi și acăsta. ăr conținutul celor câțiva numeri, ce au apărut până acum dovedesce pe deplin, că acăsta fôie lictēză în șovinism și unilateralitate cu celea mai extreme creațiuni de publicitate ale diariștilor dela foile „patriotice”.

Credem, că e sub demnitatea presei române a sta de vorbă cu „Honvedul,” totuși ca să se convingă ori cine, că cu ce își perd vremea cei ce-o redigēză, lăsăm să urmeze în traducere un mic pasagiu din articolul de fond apărut în Nrul dela 22 August.

Eat'al:

„Stăpânirea preotului e biserica.

Stăpânirea învățatoriului e scôla. Scôla este a sciințelor, biserica a credinței”.

FOIȚA.

Feciorul cel voinic.

(Urmare.)

Eșind acum urieșul în curte, se puse a striga de se cutremura casa: „Voiu vedea eu acum cum vei scăpa”, și încep a alerga ca un nebun prin curte, cu mâinile întinse, căutând după feciorul nostru. Alergă și colindă curtea în sus și în jos dar nici vorbă să prindă pe fecior. În sfârșit ostenit cădu la pământ și încep a plânge. Vedea el adevă bine, că feciorul a scăpat, și el este pierdut, căci fără inel ce putea el face? nici din curte nu putea eși; apoi nici mănecare nu mai avea, trebuia să moră de fôme, de sete, de urit, și trebuia să rămână toate avuțiile sale pe mâna feciorului, care-l păcălise. El remase dară închis singur singurel. Să-l lăsăm și noi în pace și să vedem de fecior, ce a mai făcut el de a mai păfit?

Scăpând el din curtea urieșului se duse la ôsele fraților sei ca să plângă și să se rôge lui Dumnezeu, dôr' prin o minune s'ar îndura să-i facă ôrăși ca mai nainte. Cum

se ruga el astfel, se aplecă spre ôsele fraților și îi scăpa inelul din buzunar, picând pe ôse.

Atunci ôsele deodată începură a se mișca, a se clăti de-l cuprindea o grôză pe feciorul nostru, apoi se aședară și se puseră fie-care la locul seu; și feciorul vedu cu ochii cum creșcea carnea peste ele, ăr peste carne cum se întindea piele, până ce în sfârșit frații se treziră întocmai ca din un somn și începură să vorbescă cu el.

Feciorul stete uimit vr'o câțva timp, apoi venindu-și în fire, mulțami lui Dumnezeu și se mira mult de puterea inelului. Merse apoi la ôsele berbecelui și încep a se ruga lui Dumnezeu ca să-l învie, luă după aceea inelul și-l aruncă peste ôse, și berbecelul la moment înviă. Abia acum vedu el că ce comôră e inelul acela, și încep a se muștra singur, că de ce nu a știut-o el asta înainte să nu fie păfit atăta frică, și să fi omorât pe urieș!? Se mângăia îndată însă cu aceea că: „Ce-mi pasă mie de el, el e acum în mâinile mele pentru că totă puterea lui a stat în inelul acesta, care acum e al meu!” Plecă apoi cu frații și cu oile încătrău vedeau cu ochii, deôre-ce nu le era cunoscut locul pe acolo. După multă umblare

ajunseră la o apă mare, preste care nu era pod de trecut, și trebuia să trecă dea înôtele prin apă. Frații cei mai mari vedând puterea inelului ce-l avea feciorul nostru, — începură a-l pismui, și a face planuri, cum să-l prăpădescă, și să pună ei apoi mâna pe inel.

Ajungând dară la apa cea mare, despre care făcui pomenire, începură a se socoti cum să trecă preste ea. Feciorul cel mic însă nu socoti mult ei cu inelul seu făcu din oile sale — pești, — din frații cei mai mari făcu brôsce, ăr dēnsul se prefăcu în rac, și săriră toți în apă ca să trecă la cealaltă parte. Feciorul cel mai mic, adevă racul își ducia inelul în vârful forfecilor sale, și dēnsul fiind acum stăpân preste toți, mergea în urma brôscelor și a peștilor ca cum i-ar mâna dinapoi. Feciorii cei mai mari adevă brôscele după-cum am spus-o, nu-l priviau cu ochi buni, începură dară a se înțelege în limba lor, pe care racul nu o pricepea — că cum să-i fure inelul? Racul nu cugeta nimica rău, când deodată vede aruncându-se o brôsca asupra lui, care luându-i inelul îl înghiți și plecă mai departe. Dar nu ajunse bine inelul în stomach și brôsca încep a se umfla, și a se tot umfla până

ce plesni. Brôsca cealaltă vedând, că inelul va să ajungă pe fundul apei, unde se va pierde, sări și înghiți ea inelul, nesciind — firesce — că de ce plesnise brôsca cea din tăiu. Dar o păfi și ea rău, că plesni și ea, inelul se cufundă în adâncimea apei, și racul remase fără frați și fără inel. Ce să facă el? Tot rac să rămână până la môrte? Ajungând la cealaltă parte de apă, încep a plânge amar, aducându-și aminte de tatăl seu, care l'a învățat spre bine, dar el nu l'a ascultat. Plângând el așa eă că vine un șerpe mic, care-l întrebă că de ce plânge? Feciorul nostru îi spuse din fir în pēr toate pățeniile și-l rógă, că dacă i se pôte, să-i aducă inelul din fundul apei.

Șerpele îi ăise: „eu îți voiu da inelul dar tu să-mi dai toate oile ce să le mănânc! Racul i le făgădui, și atunci șerpele se pierdu prin apă, și în scurt timp se ivi ără înaintea racului, aducându-i și predându-i inelul. Racul nu mai putu de bucurie; eși la țermure se schimbă în om, ăr pescii îi prefăcu în oi, tot cu ajutorul inelului. De frații sei însă nici nu-și mai aduse aminte, deôre-ce ei au voit ca să-i iee inelul, și dēnsul pentru acest fapt i-a pedepsit cu môrte. Nu voia dară să mai scie nimica de ei. Șerpele nu

„Nu-i iertat să permitem ca știința să fie serva credinței. Preotul și învățătorul sunt cu desăvârșire factori de unul și același rang și nici unul nu stă cu rangul îndărătul celuilalt. Unde învățătorul e servul preotului, acolo știința e serva credinței. Și vai de aceea știință, care ori și cum e servă.”

Er în primarticolul dela 24 August „Honvéd”-ul sbiară ca din gura șerpelui asupra solgăbirăului și asupra protonotariului comitatens din Oradea-mare, că acestia „în loc să-și fi ridicat brațul și să sdrobescă pe trădătorii de patrie” au cutezat și au bătut pe un biet jidovaș dela „Szabad-ság” fiindcă sërmanul perciunat nu s'ar fi exprimat în foia lor, veđi Dómne, destul de măgulitor despre o actriță dela teatrul din Oradea mare.

Pretinde „Honvedul” o cercetare disciplinară severă în contra susnumiților funcționari și o aspră pedepsire din partea ministrului de interne.

Dar contra acelor vandali și sël-batici, cari în mieđ de nópte au năvălit hoțesce în casele pacinicilor locuitori români din același oraș și au devastat și jefuit tot ce le a picat în cale, cerut-a presa ovreă-magiară întrevinerea ministrului, precum o cer pentru aceea, cari au scărmanat nițel pielea sërmanului perciunat? Așa, vorbă să fie. Hoțul de păgubaș să mai cëră și satisfacțiune? Nu li destul românilor că au scăpat nespânzurați, precum pretindeau unele foi maghiare?

Êtă în ce hal și pe ce mâni au ajuns cele mai multe din foile magiare!

Noi nu voim să ne ocupăm cu neblesniciile fôiei amintite mai în de tain, căci nu merită. Causa că am luat notiță despre ea este, că după informațiunile, ce avem, ea s'a trimis gratuit la mai mulți preoți și învățători de ai nostri, fără ca să o fi cerut cineva; pre semne ca să vadă cum este batjocorit dîlnic în colônele ei poporul nostru și tot ce e românesc.

Ei bine, trebuie să șcie d-nii dela „Honvéd”, că inteligența română n'are lipsă de-o fôie cum e această, n'are lipsă să învețe patriotism dela aceea, cari au drept devisă: „ubi bene, ibi patria” și cari prin presă măresc ura și neînțelegerile între popoarele patriei, în loc să nîsu-iască a le micșora.

La procesul Replicei.

În cele ce urmăzăm dăm loc vorbirii apărătorilor Dr. Stefan Petrovici și Mudron. Vorbirea procurorului Ieszenszky, din lipsă de spaț nu o putem da în întregul ei, ci ne mărginim a-i face cunoscut ideea ei fundamentală și cuprinsul pe scurt. Ea culminează în aceea, că „replica” este cartea dușmanilor celor mai neîmpăcați

ai Ungariei, și că ea țintesce la aceea ca Ardélul să se rupă dela Ungaria și să se unescă cu România cu ajutor slav, pentru aceea ea este un atac contra unității și existenței statului ungar, apoi că ea e compusă cu bani de-ai ligei etc. În sensul acesta e vorbirea procurorului, aceste și alte scor-nituri se silesce a le dovedi, firesce întortochiând adevărul și atribuind lucruri neadevărate poporului român, ligei și chiar României. Informațiunile cele mai multe sunt luate din cartea „Válasz” a lui Moldovan Gergely, despre cari scim, cât sunt de adevărate și reale.

Vorbirea dlui Dr. Stefan Petrovici este următoarea:

On. tribunal! On. jurați! Încă dela început declar, că nu me dimit la discutarea cestiunilor, cari nu se pot rezolva înaintea unei curți cu jurați și pentru-că a mea convingere este, că astfel de cestiuni politice nu se pot discuta. Și da-ă totuși me provoc la partea politică a unor puncte din acasă, o fac această, pentru ca să le pot aduce în legătură juridică cu unele părți ale acusei. Înaintea însă de a face această, îmi iau voie a reflecta la unele observări ale onor. acusator public.

În ce privește Liga, nu mă simt obișnuit a face nici un fel de enunțări asupra ei aici, înaintea acestui on. tribunal, din motivul, că cestiunea această nu se poate discuta decât pe cale internațională.

Încep cu a răspunde la cele ce s'au dîs despre harta alăturată la Replica, adică că prin acea hartă s'ar dovedi, că scopul românilor este, ca să rumpă Ardélul dela Ungaria, să-l alătore la România și astfel să se începă formarea unei Daco-Românie. Totodată vreau să răspund la aceea, ce s'a dîs, că Basarabia nu se cuprinde în aceea chartă și prin urmare, că Replica ar fi făcută cu bani rusești. Privitor la această nu-mai atîta voesc a constata, că nici-odată românii n'au înscenat revoluțiuni politice și prin urmare foarte necorect a fost din partea acusatorului public, când a afirmat această în numele maghiarilor, — deoarece e știut, că numai ungurii au înscenat revoluții politice. În legătură cu această, în ce privește pe ruși îmi aduc aminte, că nu românii, ci ungurii au apelat și chemat pe ruși la 1849.

Afirmă onor. acusator public mai departe, că românii ar avé de gând a forma o pretinsă Daco-Românie, și pentru ajungerea acestui scop se nîsuesc pe de o parte prin descrierea în colorii false a națiunei maghiare înaintea străinătății și prin această a câștiga spiritele, ér de altă parte prin a turbura spiritele poporului român. Aceste sunt afirmațiuni nedrepte și cari n'au nici o basă reală.

Ce privește bisericile, la această a răspuns pe deplin clientul meu.

Me opresc la cauza scôlelor. S'a dîs, că în România există ađi mai puține scôle populare, ca la noi (românesci). Eu această

nu sunt chemat s'o controlez, cu atît mai vîrtos, că aici nu e vorba de alte țări, ci numai despre noi, și mai departe fiind-că dacă ar pute fi vorba despre această, am pute lua ca exemplu alte state. Constat însă aceea, că scôlele noastre românesci nu le-a înființat magiarimea, și că de altmîntrelea magiarii și statul nu sunt concepte identice. Și dacă, cu tôte că nouă ni s'au pus piedeci, totuși ni-am înființat atîtea scôle, putem cu drept cuvînt întreba, că ce număr mare de scôle am avé, dacă statul ne-ar fi ajutat și dacă nu ni s'ar fi pus atîtea piedeci?

Privitoriu la subvenționarea scôlelor din partea statului, declar, că n'am nici o cunoștință, că statul ar subvenționa scôlele noastre cât de puțin.

A binevoit dl acusator public a aminti scôlele noastre medii și că la cele două universități din patriă am avé catedre de limba română. Luând esența lucrului, n'are drept, fiindcă de și noi le scim acestea, totuși aspirațiunile noastre merg mai departe și nu ne îndestulim cu atîta, ci ca unui, cari stăm în raporturi de coordinațiune cu magiarii, pretindem, ca să fim împărțășiți în proporție cuvenită. Făcîndu-se provocare la scôlele medii, ni se impută, căte gimnasii avem noi aici. Această e drept, însă cauză de a ne plînge totuși avem, fiind-că gimnasiile acestea nu s'au înființat sub era „constituțională” magiară și fiind-că și pe acelea, cari le avem, voesc să ni le nimicescă. Al doilea gravamen al nostru este, că statul nu ridică scoli medii pentru noi, că nu se respectă legea, care dispune, ca în ținuturile locuite de români să se ridice scoli medii românesci. Ér al treilea gravamen al nostru este, că pe speșele noastre proprii nu ne concede statul să ne ridicăm scoli medii.

În ce privește legea despre kisdodvuri, clientul meu a răspuns această pe deplin și din parte-mi adaug numai atîta, că faptul în sine ilustră pe deplin situațiunea, scopul acestei legi fiind magiarisarea noastră, magiarisarea provôcă lupta pe viéță și pe mórte dintre români și unguri.

Privitoriu la curtea cu jurați și la procesele de presă s'a dîs, că este un bagatel procesele cari s'au intentat după strămutarea juriului dela Sibiu la Cluș și că numai în opt cazuri s'au judecat delict de presă. E lucru evident însă, că juriul din Sibiu a fost strămutat la Cluș numai din cauză, ca acușări să fie în tot cazul osîndiți. Neputînd fi aici vorba despre numărul celor osîndiți, ci numai despre aceea, că pe drept ori pe nedrept au fost osîndiți, părerea mea este că pe nedrept, fiindcă se șcie în ce măsură au fost influințați jurații de către foile magiare, ca să declare vinovați pe cei acușări.

În ce privește cestiunea dreptului electoral, fiind această în replică foarte pe larg dezvoltată, de abia ar mai fi lipsă, să mă refer la ea, dacă nu s'ar fi provocat la România, ca care noi n'avem nimic de-a face. S'a dîs, că este o afirmare obrasnică, că cele trei milioane de români nu sunt reprezentați în legislațiunea țării; contra acesteia

am să observ, că afirmațiunea, că românii sunt reprezentați în legislațiunea țării, este o afirmațiune cinică.

După premiterea acestora, trec la partea juridică a cauzei. Premisele „Replicei” sunt, că tinerimea univ. din România a atras atențiunea străinătății asupra raporturilor de aici prin publicarea unui memoriu. Tinerimea magiară a „combătut” această, declarînd mincinos cuprinsul aceluia memoriu și de aceea tinerimea română univ. de aici a dovedit prin provocare la lege, la enunțăriuni judecătorești și la foi magiare, adevărul cuprins în memoriu. A și fost lipsă de publicarea acestora, deoarece noi scim, că în timpul din urmă ideea politică a magiarii este, ca din multele naționalități ale Ungariei să se făurască una, adică cea magiară, și deoarece vederile acestea s'au transplantat dintr-o partidă în guvern însuși, așa încât în ziua de ađi nimeni nu se rușinează a enunța, ba ce e mai mult, însași partidele politice se întrec în a ne magiarisa. A fost de lipsă și din cauză, că starea românilor este de așa, încât nu pôte lua parte la legislațiunea țării și ca să pôte dovedi și atitudinea lor. Așa dară se pôte lua această ca și un proces, care curge înaintea Europei între tinerimea română universitară și tinerimea magiară universitară. Dacă după intentarea procesului tinerimea magiară n'a răspuns, e evident, că această nici nu pôte răspunde la „Replica”.

Eu permit, că dacă „Replica” este într-adevăr așa de periculoasă și agitătoare era datorința on. acusator public, să erueze pe autorii, răspânditorii și pe toți părtașii. Această însă nu s'a întîmplat, fiind-că autorii, într-ai căror creeri s'a plămădit pretinsul delict punibil, au fost lăsați liberi, ér declarațiunile lor nu s'au băgat în seamă. Trag la îndoială, că răspânditorii ar fi comis fapță punibilă, cu atît mai vîrtos, că pôte obveni casul, ca acusatorul public să păsescă contra autorilor, ér juriul să-i declare pe aceștia nevinovați, din ceea ce s'ar nasce o cestiune controversă. Afirm, că autorii trebuiau dați în judecată.

Acușări sunt puși în stare de acușă pentru două preținse delict și anume: că ar fi denegat puterea obligătoare a legii și că ar fi ațîțat în contra naționalității magiare. Și eu am cetit „Replica”, dar din cuprinsul ei n'am putut scôte ceva punibil.

Din § 171 al codicelui penal rezultă, că delictul imputat acușărilor îl comit și aceea, cari se nîsuesc de-a nimici legătura comună, ce există între cele două părți ale monarhiei. Deși în Ungaria este un partid, care se nîsuesce tocmai la această, totuși nu există procuratură în țară, care să fi făcut pașii legali contra acestui partid.

În fine observ, că în zadar ar fi ori ce nîsuiță de a ne convinge unii pe alții, deoarece punctele noastre de vedere sunt așa de diferite, încât e eschisă posibilitatea de-a se putea capacita. Al doilea punct e agitația, însă intențiunea agitării nu se pôte explica din împrejurări. Tinerimea magiară universitară a provocat pe tinerimea română, ca să răspundă, și această a și făcut-o în „Replica” ei, însă „Replica” nu a fost scrisă pentru partea ușor de sedus a românimeii, ci tocmai pentru clarificarea străinătății culte. Dacă pôte fi vorba despre agitare, atunci mă provoc la aceea, că astfel de agitare se face în foile unguresci și totuși pentru agitație contra naționalității române aceste diare n'au fost nici odată trase la răspundere și pedepsite. S'ar pute dice că, „Replica” provôcă ură, dar pentru această nu ar fi de-a se trage la răspundere răspânditorii, ci însași autorii. Dacă e vorba de agitație, atunci guvernul agitază când scôte legile din vîgore prin ordinațiuni, agitază atuncea, când a inaugurat sistemul de magiarisare, agitază foile magiare, când își însușesc și când răspundesc această.

Și sunt fapte, ca însuși poporul magiar și-a luat satisfacție la Turda, Arad, Oradea-mare etc. Pe unguri îi agitază însăși foile lor fără a fi trase la răspundere și fără a fi urmăriti făptuitorii și arangiatorii scandalurilor acestora. Ba agitația e tot și atunci, când guvernul și organele lui stau cu mâinile în sîn față cu astfel de manifestări turbulente. Nu fac nici o propunere, ci las la dispoziția justiției cauza.

se mișcă dela țermure, ci cerea să i se predeie oile după tocmeală, — feciorul nostru ținîndu-se de cuvînt i le dede tôte, ér șerpele le mîncă de-arîndul, și nu remase nici una; ér când fû gata cu ele, se dete de 3 ori peste cap și se prefăcu într'un bălaur mare cu aripi și cu 7 capete. Feciorul se spăriă. — Bălaurul însă îi dîse: „Măi voinice multe mai ai tu de a păși până ce vei ajunge la aceea, pentru ce te-ai născut! Eu te sfătuesc să-mi dai inelul mie spre păstrare, că dela tine l'or înșela alții — eu însă îl voi păzi ca ochii din cap, și când vei avea lipsă de el, gîndesce numai la mine și eu îndată voi veni să-ți ajut!”

Feciorul nostru se învoi și-i predeie inelul. Bălaurul, luând inelul perî ca o nălucă, ér feciorul remase singur, fără tată, fără mamă, fără frați, fără oi și fără inel, arma lui cea mai puternică, și încă pe pămînt strein; începî deci a se tîngui și a plînge cu lacrimi, aducîndu-și aminte de timpul trecut și fericit, când trăia încă cu tatăl său și frații sei. În astfel de gînduri căzu bietul fecior când deodată auzi un glas omenesc, dar de aieve era o buhă mare care se aședase pe arborele sub care odichnea feciorul și cobeia a mórte. Feciorul spă-

riat se sculă și plecă mai departe. Ajunse într'o pădure întunecată, merse cât merse, prin pădure, până ce ajunse la o poiană plină de flori cu dulce miros, dar cu suflăt de om nu se întîlni. Abia către sêră veđî într'o îndepărtare mare licurind o zare de lumină. Feciorul plecă într'acolo. Era o móră părăsită casa aceea, în care ardea lumina, ér în móră se auzia vorbă de om. Feciorul nostru se uită printre crepăturile ușii în lăuntru și veđî patru ômeni, patru lotrii! Lotrii frigiau o ôie pe foc și se socoteau că după cină de unde să mai fure? Feciorul se dede la o parte. Ômenii mîncară și plecară la drum, ér feciorul intră în móră și mai aflînd o bucată de carne friptă, apoi pîne și vin, se puse la mîncare și la beute până ce se sătură bine, căci era mai mort de flămînd. Când fû sătul bine, se ascunse în coșul morii și adormi obosit fiind. După-ce trase un bun pui de somn se tređi în sgomotul ce-l făceau lotrii, cari veniau cu prada. Feciorul se strînse bot în coșul morii, și nici nu resufla de frică. Lotrii intrară în móră, junghiară oile care, le duseseră, le beliră, le curățiră, ér mațele le aruncară în coșul morii preste feciorul nostru.

Făcură apoi focul de nou, ca să mai frigă o ôie, căci flămîndiseră. Feciorul abia mai putea resufla de sub mațe. Răbda cât răbda așa cu sila, dar apoi așa cam pe când fû carnea friptă, luă mațele și cu un sgomot mare „sdu” cu ele în foc, chiar în mijlocul lotrilor. Ei se spăriară și fuga pe ușă afară; dar curînd își strinseră curajul în dinți și întară érași în móră, să vadă că de cine s'au spăriat? În móră aflară pe feciorul nostru, care se ospătase bine cu carnea friptă de ôie. Lotrii îl întrebă, că cine e? de unde vine? încotro merge? și în sfîrșit că de ce i-a spăriat? Feciorul se rugă să i dea pace, că nu e om rău, numai cam pățit; a trecut prin multe. Feciorul apoi le povesti tôte păfeniile sale. Când fu gata, lotrii începură a se înțelege, că ce să facă cu el? Unii diceau, că să-l omóră, alții érași ca să-l slobodă în drumu-i. Cel mai bătrîn dintre ei însă îi croi următoarea sentență: „Să-l legăm de piciorul calului care pasce în poiana din apropiere. Dacă a fi se scape de lupi bine, de nu éra bine, noi nu-i mai avem nici o grijă!”

(Va urma.)

Noutăți.

D-șora Agata Bârsescu, celebra artistă, va sosi în Sibiu cu o trupă dramatică și va da mai multe reprezentații în 15, 16, 17 și 18 Septembrie. Reprezentațiile vor avea loc în sala dela „Gesellschaftshaus“.

Scire școlară. Inscriserile la gimnasiul nostru român gr. or. din Brad, se vor efectua — ca de regulă — în zilele prime ale lunii lui Septembrie st. v. — er esamenile de repetiție, — și de suscepere în cl. I-a gimnasială, — vor avea loc din 30 August până în 3 Septembrie st. v.

Brad, în 22 August, 1893.

Direcțiunea gimnasială.

Concert. Dl Ioan Damian, oficial consistorial va călători la Lipsa, unde voeșce se se cultive mai departe în arta musicală. Densul va concerta în 8/20 Septembrie la Arad, în 11/23 la Lugos, și în 14/26 la Caransebeș.

O scrisoare. Foile magiare scriu, că vestitul procuror Ieszenszky dela Cluș, care și de astădată, din incidentul procesului replicei este lăudat escsiv de ele, a primit din B-pesta o corăspondență, scrisă în limba slovacă, de următorii cuprins:

„In „Pester Loyd“ am cetit acusa ta contra Românilor. Spune-mi Ieszenszky, nu eurge sânge slovac în vinele tale? Serveșce numai mai departe ideea magiară și persecută amarnic tot, ceea-ce nu e pe voia ideei de stat. Egenomia magiară numai are margini și omoră sufletul naționalităților. Plecați-vă numai înaintea acestei idei magiare! Trăiască patria! Magiare, ucide-ți numai jertfa!

Turcany.

La alegerea episcopului sășesc. La alegerile de candidați din cele 10 cercuri bisericesci sășesci, au fost aleși: In 10 cercuri Dr. Fr. Müller preot și vicar în Sibiu; în 9 cercuri: H. Wittstock, preot în Călnădiă, G. Budaker, preot în Brașov. In 7 cercuri: E. Obert preot în Bistrița. In 6 cercuri: Dr. Fr. Teutsch, direc. seminariului evang. din Sibiu. In 3 cercuri: C. Brandsch, preot în Cincu-mare, în 2 cercuri I. Teutsch preot în Sighișoara. In câte un cerc au fost aleși 13 preoți.

O inciclică papală. Scirile din Roma anunță, că papa a răspuns la memorandumul episcopatului catolic prin o inciclică, în care arată direcțiunea și atitudinea, ce are să o urmeze episcopatul. Papa recomandă ca se se abștină catolicii dela căsătorile micste, care sunt periculoșe pentru biserica catolică. Episcopatul se desvôle energie mare și se pășescă pe față la apărarea drepturilor bisericesci. Consolidarea și mai puternică a legăturii strânse dintre catolici se va face prin un congres, ce se va ține sub conducerea episcopatului. Barbații de influență catolici se-și eserceize influința asupra maseilor poporațiunii. Papa și încheie inciclica cu promisiunea, că, pentru apărarea cestivnilor sante și drepte, catolicii vor afla scut la regele apostolic, care dela începutul domniei sale „a favorizat națiunea vōstră“!

Recolta din vara acēsta.

„Curierul Financiar“ din București, în numărul seu din 3 Septembrie n. c. scrie următoarele cu privire la recolta din diferite țeri:

Dela tērgul internațional din Viena ni se depeșează următoarea relație despre starea statistică a recoltelor în anul 1893.

Luând 100 ca mijlocie a recoltelor, ele sunt evaluate cum urmēză:

Austria. Grâu 90, seacă 89, orz 94, ovēs 83.

Ungaria. Grâu dela 98 până la 100, seacă dela 85 la 92, orz dela 83 la 118, ovēs dela 79 la 97.

Serbia. Grâu 80, seacă 75, orz 90 ovēs lipsesce.

Bulgaria. Grâu 74, seacă 61, orz 77, ovēs 80.

Rusia. Grâu 75 până la 150, seacă dela 85 la 120, orz dela 70 la 115, ovēs dela 70 la 130.

Germania. Grâu dela 75 la 105, seacă dela 80 la 109, orz dela 75 la 105, ovēs dela 70 la 130.

Danemarca. Grâu 100, seacă 100, orz 70, ovēs 50.

România. Grâu 111, seacă 130, orz 100, ovēs 80.

Svedia. Grâu 100, seacă 90, orz 85, ovēs 50.

Norvegia. Grâu lipsesce, seacă 95, orz 99, ovēs 101.

Italia. Grâu 100, seacă lipsesce, orz 90, ovēs 90.

Elveția. Grâu 80, seacă 70, orz lipsesce, ovēs 65.

Olanda. Grâu 87, seacă 92, orz 77, ovēs 72.

Belgia. Grâu 87, seacă 95, orz 77, ovēs 50.

Francia. Grâu 82, seacă 95, orz 85 ovēs 86.

Marea-Britanie. Grâu 90, seacă lipsesce, orz 75, ovēs 80.

India. 7,149,000 tone de grâu.

Statele-Unite din America, 482 milioane de buskels de grâu.

După cum se vede afară de unele părți ale Rusiei și foarte puține părți ale Germaniei, numai recolta României, din totă Europa, se ridică în anul acesta peste mijlocie.

Pe de altă parte ni se mai telegrafiază: Din Paris: Recolta grâului în Francia pe anul 1893 e evaluată la 97 milioane hectolitri.

Din Budapesta: Recolta grâului în Ungaria și Croația pe anul 1893 e evaluată la 50 milioane hectolitri; a secărei la 17 jum. milioane. După asigurările oficiale va rămâne după ce se va satisface trebuințele consumațiunii în Ungaria, un escedent de 16 milioane hectolitri de grâu; seacă nu va rămâne.

Esportațiunea în acest an va fi probabil ca și cea din anul trecut.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Țera noastră.

Descriere populară a Ardélului.

de

Silvestru Moldovan.

(Urmare).

De pe promenada Bretter avem o privire frumoasă asupra munților Făgărașului, cari se nalță măreț, în linie neîntreruptă, ca un zid urias, la marginea orizonului. Dela capetul din sus al ei se începe partea de oraș, numită Josefstadt, er la dreapta se află strada Morii. In strada acēsta sunt casele „Asociațiunii transilvane, pentru literatura română și cultura poporului român“. In ele se află biroul (canceleria) acestei însoțiri culturale însemnate și biblioteca ei, cu cărți în valoare de peste 10,000 de floreni, er în curte se nalță măreț zidire a scōlei superioare române de fete, cu internat, zidită din partea „Asociațiunii“ la anul 1885. Lângă casele „Asociațiunii“ se află casa comitatensă, zidită în stil renaissance nou.

Josefstadtul este o parte de oraș mai nouă, care s'a început a se zidi numai în jumătatea din urmă a secului trecut. Ea este partea de oraș cea mai plăcută, cu case zidite în stil modern, multe construite în formă de vile (locuințe de vară) și încunjurate cu grădini mari și foarte frumos cultivate. Josefstadtul are înfășoșarea unei localități menite pentru locuință de vară, cu case în formă de vile frumoșe, cu grădini, cu aer curat și vara în tōte părțile cu verdēță atrăgătoare; cu el stă în legătură nemijlocită un parc mare la marginea orașului, numit „parcul de arini“ (Erlenspark), în lungime de o jumătate de oră, cu aleie (căi) foarte frumoșe. Parcul se mărginesce cu pădurea orașului, cunoscută sub numele de Dumbravă (Jungewald), care se estinde până aproape de Reșinar și Călnădiara, în lungime de vre-o 8 km. și este un loc de primblare, cercetat vara, ca și parcul de arini, de publicul din oraș.

In Josefstadt se află între altele zidirea Gesellschaftshaus (casa societă-

ții), un edificiu mare, cu sală spațioasă și localități laterale; în el se țin adunări publice, conveniri, baluri și petreceri, și diferite esposiții etc. Mai departe se află în Josefstadt o mănăstire de călugărițe, cu scōla de fete și internat și cu grădină mare, apoi seminariul sășesc-luteran teologic și pedagogic, un palat măreț, zidit în anul 1892 cu grădină frumoasă. Dintre grădini este cu deosebire frumoasă grădina metropolitană, cultivată cu gust, cu locuință de vară și florărie. In Josefstadt se află și o biserică română gr. orientală și o scōla elementară (in „Grōpă“).

Lângă parcul de arini se află spitalul militar, er de cealaltă parte se nalță casarma de artilerie (tunarilor); ea se alcătuesce din trei zidiri mari deosebite, dintre cari în cea din mijloc se află scōla de cadeți, (scōla militară de ofițeri de infanterie), apoi se mai află aici magazine, grajduri, scōle de călărit etc. Casarma acēsta este una dintre cele mai mari zidiri ale Sibiiului. Dela casarma de infanterie de pe piața Hermann, în jos, pe din dosul ei, se estinde promenada veche, cu trei despărțiminte, cu fântână artescă, pavilion etc. De aici erăși avem privire frumoasă asupra munților dela graniță. La capetul din jos al acestei promenade se află teatrul orășenesc, er mai în jos spitalul civil, încunjurat de o grădină frumoasă. In cetate se mai află casa societății musicale (Musikverein) și mănăstirea călugărițelor Ursuline, cu biserică și scōla de fete cu internat, bine cercetată.

Orașul de jos este aședat cu 14—15 mtri mai jos decât cetatea*) și stă în tōte părțile în legătură nemijlocită cu ea. Din cetate se cobōră omul în partea de jos pe trepte, pe lângă cari sunt zidite case de sus până jos. Partea de jos a orașului se estinde pe ambii țermi ai Călnului, preste care sunt făcute mai multe poduri. Aici se află dōne biserică române, una gr. or. și alta gr. cat., cu scoli elementare, apoi casa de orfani, numită „theresian“, și zidită pe timpul împărătesei Maria Theresia. Afară de oraș se află spitalul alienaților (de nebuni). Acesta este un edificiu mare, în care sunt internați la 200 de bolnavi din tot Ardélul și e provēdut cu calde, grădină mare și parc. El a fost întemeiat la 1859. pentru țara Ardélului și e susținut din partea statului.

Clima Sibiiului este puțin cam aspră, din cauză că orașul este aședat în apropierea munților și e schimbăciōsă în urma vântului dela mēdăși, care pătrunde prin pasul Turului-Roșu, ca pe o pōrtă și bate adeseori cu putere. Mai statornică și liniștită este vremea în lunile de tōamnă. (Va urma.)

Inscieințare.

La scōlele medii române gr. or. din Brașov (gimnasiu, scōla reală inferioară și scōla comercială) anul școlastic 1893/4 se va începe cu 1 Septembrie st. v. 1893.

Esamenile de emendare și cele supletorii se vor ținea în 31 August st. v., er esamenile de primire pentru clasa I gimnasială și pentru clasa I reală se vor face în zilele de inscriere.

Inscrierea școlarilor pentru anul școlastic 1893/4 va urma în 1—3 Septembrie st. v. pe lângă condițiunile următoare:

1. Pentru a fi primit în clasa I gimnasială sau reală, școlariul trebuie să fi implinit etatea de 9 ani, și să presente: testimoniu despre 4 clase primare absolvate cu succes, atestat de botez și certificatul ultim de vaccinare, prin care se documenteze, că este altoit odată sau de două-ori. Cei ce nu vor produce testimoniu de clasa a patra primară, se vor supune

*) Sibiiul, anume partea de sus a orașului (cetatea) se află la o nălțime de 430 mtri preste suprafața mării, er' celelalte părți la nălțime de 415. mtri.

la esamen, în care vor avē se dovedescă, că posed cunoscințele recerute. Ceialaltii vor fi esaminați numai din limba română și din aritmetică. Dela acest esamen sunt dispensați școlarii repetenți precum și aceia, cari în anul precedent au absolvat clasa a 4-a la scōla capitală română gr. orientală de aici.

2. Școlarii, care vor să fie primiți în clasa I comercială, trebuie să fi absolvat cu succes patru clase gimnasiale sau reale, sau civile. La cas, că nu ar putē produce testimoniu recerut, vor avē să dovedescă prin esamen cunoscințele recerute.

3. Școlarii, cari vin dela alte institute, pentru a fi înmatriculați, au să presinte testimoniu de clasa absolvată în anul școlastic 1892/3, testimoniu de botez și cei ce n'au implinit 14 ani, certificat de revaccinare; afară de aceea școlarii pot fi supuși la esamen de primire. Școlarii, cari au absolvat anul școlastic precedent la scōlele nōstre, nu trebuie să producă aceste documente.

4. Didactrul (tacsă școlară) se plătesce la înmatriculare sau întreg, sau cel puțin jumătate, și anume:

Pentru școlarii români de confesiunea gr. or. sau gr. cat. din gimnasiul inferior și din scōla reală inferioară 7 fl. pe an, er pentru cei din gimnasiul superior și din scōla comercială 11 fl. pe an. Pe lângă acestea școlarii din clasele inferioare plătesc ca tacsă de bibliotecă 30 cr., er cei din clasele superioare 50 cr. Școlarii de altă confesiune au să plătescă didactru de 4 ori mai mare. Cei ce se înmatriculează de prima oră la aceste scoli plătesc odată pentru totdeauna 2 fl. v. a. ca tacsă de primire.

5. De didactru se pot dispensa numai acei școlari, cari vor cere acēsta în scris, dovedind, că ei sau părinții lor sunt cu totul lipsiți de mijlocele materiale, și că au absolvat anul precedent cu calculul general cel puțin bine și cu purtare morală bună. Cererile pentru dispensare împreună cu atestatele necesare se vor înainta subscrisei direcțiuni până în 15 Septembrie st. v. Pentru semestrul prim nu se dispensază de didactru acei școlari, cari vin pentru prima oră la aceste scoli, de asemenea nu se dispensază nici un școlar de tacsă de bibliotecă.

Brașov în 20 August v., 1893.
Direcțiunea scōlelor medii rom. gr. or.
Ip. Ilasievici,
director.

Avis pentru învțători.

Apropiindu-se începerea scōlelor pe anul școlastic 1893/4 venim a recomanda p. t. învțătorilor și barbaților dela scōla tipografiei archidieceșane greco-orientale din Sibiu.

Micul prietin al copiilor, adecă carte pentru învțarea scrierii și cetirii, de Silvestru Moldovan. Cu o îndrumare la finea cărții. Prețul broșat 22 cr. legat 25 cr. ABC-dar aprobat pentru scōlele gr. or. din archidieceșă nōstră și din diecesa Aradului.

Apoi:

Din biblioteca cărților școlare pentru studiul religiunei:

Istoria Biblică în folosul scōlelor școlare. — Cu deșce ilustrațiuni reproduse în format mic după biblia ilustrată de G. Dorē din editura Deutsche-Verlags-Anstalt in Stuttgart. Prețul legat 30 cr. broșat 25 cr.

Istoria bisericescă în folosul scōlelor școlare. Prețul legat 35 cr.

Sub presă:

Istoria biblică în folosul scōlelor superioare. Cu 20 ilustrațiuni reproduse în format mic după biblia ilustr. de G. Dorē din editura Deutsche-Verlags-Anstalt in Stuttgart.

Istoria bisericescă în folosul scōlelor superioare.

Nr. 351/1893

[164] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Laz, protopresbiteratul Sebeșului, se descrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt următoarele:

1. Dela 137, familii câte 2 ferii de must à 80 cr. feria . . fl. 219 —
2. La Botezul Domnului cu umblarea cu crucea, dela 130 case câte 30 cr. fl. 39. —
3. Dela 137 familii câte 1 di de lucru à 40 cr. . fl. 52. —
4. Dela 19 casuri de botez, calculate după cei cinci ani din urmă à 50 cr. fl. 9.50
5. Dela 5 cununii à 4 fl. 20. —
6. Dela 9 casuri de morțe sub 7 ani à 1 fl. 10 cr. fl. 9.90 și dela 11 casuri peste 7 ani à 2 fl. 10 cr. . . fl. 23.10
7. Venitul dela progadie și un fenaș. . . fl. 11. —
8. Dela altar . . . fl. 20. —

Suma . . fl. 403.50

Și celelalte venit stolare.

Doritorii de a ocupa acest post de paroch, au a-și așterne cererile instruite conform normelor din vigóre, până la terminul susindicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeș, 3 Iuliu, 1893.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 426/1893.

[160] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate, din protopresbiteratul Sighișorei, se descrie concurs cu termin până la 15 Septembrie v. a. c.

1. Boiul mare, cu salariu anual de 300 fl., cuartir, lemne și grădină.
2. Bundorf, cu salariu anual de 300 fl., și anume: în bani 180 fl., în naturalie și 4 stângeni de lemne, computeate cu 120 fl. cuartir și grădină.
3. Hendorf, cu salariu anual de 300 fl. și anume: în bani 150 fl., folosirea de 7 jugere pământ cu 120 fl. și 4 stângeni de lemne cu 30 fl. pre lângă cuartir și grădină.
4. Mucundorf, cu salariu anual de 300 fl. și anume: în bani 200 fl., vuptuale cu 70 fl., lemne cu 30 fl., cuartir și grădină.
5. Saes, cu salariu anual de 300 fl. și anume: în bani 50 fl., din pământ clasa I. cu venit de 200 fl., 6 stângeni de lemne cu 50 fl. și cuartir gratuit în edificiul scôlei.
6. Teline, cu salariu anual de 300 fl. și anume: în bani 120 fl., agrii cu venit de 130 fl., din vuptuale și lemne de foc cu 50 fl., cuartir și grădină.
7. Trapold, cu salariu anual de 300 fl. și anume: în bani 220 fl., agrii cu venit de 40 fl., 6 stângeni de lemne cu 40 fl., cuartir și grădină.
8. Zoltan, cu salariu anual de 300 fl. și anume: în bani 248 fl., vuptuale cu 28 fl., lemne de foc cu 24 fl. cuartir și grădină.

Informațiuni mai detaiate concurenții primesc dela subscrisul.

Suplicele concursuale instruite în sensul legilor în vigóre, sunt a se subșterne subscrisului până la terminul de sus.

Sighișora, 6 August, 1893.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișorei.

În conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Dimitrie Moldovan,
protopresbiter.

Nr. 369/1893.

(152) 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci vacante dela scôlele confesionale gr. or. mai jos însemnate din protopresbiteratul Ungurașului se descrie concurs în termin de 20 zile dela prima publicare în diariul „Telegraful Român“.

1. Rachis, salariu anual 300 fl. în bani și naturale, cuartir acomodat în localitatea scôlei, grădină de legumărit și 4 org. lemne din cari e a se încălzi și sala de învățământ.
2. Miluan, salariu anual 300 fl. în bani și naturale.
3. Sântă Măria, salariu anual 300 fl. în bani, naturale și venitele cantoralii computeate în 28 fl.
4. Bodia și Bosna, învățătoriu ambulante, salariu anual 300 fl. în bani, naturale și cuartir liber în edificiul scôlei din Bosna
5. Unguraș, învățătoriu suplent cu salariu anual 200 fl. în bani și naturale.

Dela concurenții se recere, ca înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sârbătoare să se prezenteze la biserică spre a-și arăta desteritățile în cântări și tipic. Cererile concursuale instruite conform normelor din vigóre, să se adreseze în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral cu posta ultimă „Hidalmás“.

Fizeș Sânpetru, 28 Iuliu, 1893.

În conțelegere cu comitetele parochiale din singuraticile parochii.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Ungurașului.

Paul Roșca,
protopresb.

Nr. 439/1893

[167] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sighișorei, se publică concurs cu termin până la 15 Septembrie a. c. v.

1. Hașfalău, cu salariu anual de 300 fl., și anume: prin repartițiune dela popor 200 fl. din cassa bisericeii 100 fl., lemne de foc, cuartir și grădină.
2. Feleag, cu salariu anual de 300 fl. și anume: 250 fl. prin repartițiune dela popor, și pentru copii obligați de scôla, și lemne de foc cu 50 fl. cuartir gratuit și grădină.
3. Șard, cu salariu anual de 300 fl. din cari 202 fl. 50 cr. prin repartițiune dela popor, 97 fl. 50 cr. din cassa bisericeii, cuartir gratuit și grădină.

Informațiuni mai detaiate primesc concurenții dela subscrisul.

Petițiunile concursuale instruite conform legilor în vigóre, se vor subșterne subscrisului până la terminul susindicat.

Sighișora 12 August 1893.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișorei.

În conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Dimitrie Moldovan,
protopresbiter.

Nr. 265/1893

[166] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci dela scôlele gr. or. din comunele bisericesci mai jos însemnate în protopresbiteratul Câmpenilor se publică concurs cu terminul 10 Septembrie v. 1893.

1. Albac, cu 300 fl. v. a. din alodiu, locuință cu grădină.
2. Neagra de jos cu 300 fl. v. a. din repartiție, locuință cu grădină.

3. Ponorel cu 300 fl. v. a. din repartiție, locuință cu grădină.

4. Șohodol-Peleș cu 300 fl. v. a. din repartiție, locuință cu grădină.

La tôte aceste posturi se recere, ca alesul învățătoriu se țină o strană în biserică cu cântare și se facă grădină de pomărit.

Doritorii de a ocupa vr'unul din aceste posturi să se prezenteze înainte de expirarea concursului în comunele bisericesci spre cunoscere și să-și trimită rugărilor concursuale cu documentele necesare la subscrisul oficiu în timpul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni. 11 August, 1893.

Romul Furdul,
protopresbiter.

Nr. 426/1893

[165] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci dela scôlele din comunele mai jos însemnate se descrie concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în diariul „Telegraful român“.

1. Caianel, salariu anual de 200 fl. cuartir și lemne de foc. Salariul se solvesce din repartiția.
2. Iunc, salariu anual de 300 fl. cuartir și lemne de foc. Salariul se solvesce din repartiția.
3. Ribicióra de jos și de sus salariu anual de 300 fl. cuartir și lemne de foc. Salariul se solvesce 200 fl. din repartiția și 100 fl. din lada bisericii.
4. Vaca, salariu anual de 300 fl. cuartir și lemne de foc. Salariul se solvesce din repartiția 150 fl. și din lada bisericii 150 fl.

Concurenții au a-și așterne cererile instruite conform normelor din vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Brad, la 9 August, 1893.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Vasilie Dămian,
protopresb.

Nr. 357/1893

[151] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parohiei de clasa a treia (III) Stanija de jos, se descrie a doua oară concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful român.

Emolumentele dau suma de 401 fl., valut. aust.

Concurenții au a-și așterne cererile lor, instruite conform normelor din vigóre în terminul deschis, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

În conțelegere cu comitetul parochial

Brad, la 8 Iuliu 1893.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Nr. 575/1893

[150] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parohiei gr. or. de clasa a III-a Gârbova de sus, protopresbiteratul Albei-Iulia, se descrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în diariul „Telegraful Român“.

Emolumentele acestei parochii sunt statorite în ședința comitetului parochial din 6 Iuliu și dau suma de 550 fl. valuta austriacă.

În aceasta sumă e computeată și folosirea casei parochiale aflătoare în stare bună și a porțiunei canonice de 19 jugere.

Concurenții au a se presenta înainte de alegere în parochie spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic, ăr suplicele instruite conform normelor din

vigóre să le adreseze la oficiul protopresbiteral al tractului Albei-Iulia.

Alba-Iulia, 9 Iuliu, 1093.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Ivan,
adm. prot.

Nr. 427/1893.

[162] 1—3

Citațiune edictală.

Ioan Pădurean din Racoșul-inferior, legiuitul bărbat al Elenei Mucea din Racoșul inferior, carele a părăsit cu necredință pe muerea lui legiuită de cinci ani de zile, fără a se sci locul aflărei lui, este prin acêsta citat, ca în termin de șese luni de zile dela prima publicare a acestora în „Telegraful Român“ să se prezenteze înaintea oficiului protopresbiteral, căci la din contră procesul divorțial intentat contra lui din partea muerei sale, se va pertracta și decide și în absența lui.

Cohalm, 22 Iuliu, 1893.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cohalmului.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Nr. 426/1893.

(163) 1—3

Citațiune edictală.

Ioan Sas din Cața, legiuitul bărbat al Anghelinei Boeriu din Cața, carele a părăsit cu necredință pe muerea lui legiuită de dece ani de zile trecuți, fără a se sci locul aflărei lui, este prin acêsta citat, ca în termin de șese luni de zile dela prima publicare a acestora în „Telegraful Român“ să se prezenteze înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contră procesul divorțial intentat contra lui din partea muerei sale, se va pertracta și decide și în absența lui.

Cohalm, 22 Iuliu, 1893.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cohalmului.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Nr. 5823 /1893

[130] 1—2

Publicațiune.

Pentru esarândarea pășunatului de oi pe erna 1893/4 pe teritorul Sighișorei se statorisce diua de licitațiune pe *Vineri în 29 Septembrie st. n. 1893* în cancelaria subsemnatului magistrat. Vadiul este 50 fl.

Sighișora 31 August 1893.

Magistratul orășanesc.

Die Seiden-Fabrik G. Henneberg (k. u. k. Hofl.), Zürich sendet direct an Private: schwarze, weisse und farbige Seidenstoffe von 45 Kr. bis fl. 11.65 p. Meter — glatt, gestreift, karrirt, gemustert, Damaste etc. (ca. 240 vers h. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.) porto- und zollfrei. Muster umgehend. Briefe kosten 10 Kr. und Postkarten 5 Kr. Porto nach der Schweiz.

[7] 13

Verfälschte schwarze Seide.

Man verbrenne ein Musterchen des Stoffes, von dem man kaufen will, und die etwaige Verfälschung tritt sofort zu Tage: Aechte, rein gefärbte Seide kräuselt sofort zusammen, verlöscht bald und hinterlässt wenig Asche von ganz hellbräunlicher Farbe. — Verfälschte Seide (die leicht speckig wird und bricht) brennt langsam fort, namentlich glimmen die „Schussfäden“ weiter (wenn sehr mit Farbstoff erschwert), und hinterlässt eine dunkelbraune Asche, die sich im Gegensatz zur ächten Seide nicht kräuselt, sondern krümmt. Zerdrückt man die Asche der ächten Seide, so zerstäubt sie, die der verfälschten nicht. Die Seiden-Fabrik G. Henneberg (k. u. k. Hoflief.) Zürich versendet gern Muster von ihren ächten Seidenstoffen an Jedermann und liefert einzelne Loden und ganze Stücke porto- und zollfrei in's Haus. Briefe kosten 10 Kr. und Postkarten 5 Kr. Porto nach der Schweiz.

[31] 5—7